

Zlatuška, Zdeněk

[Klíma, Josef. *Zákony Chammurapiho*]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. C, Řada historická.
1956, vol. 5, iss. C3, pp. 183-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/102340>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

způsobem to vytknout. Při záměně významů může totiž čtenář dojít k jinému výkladu, než jaký měl autor na mysli.

Pozornosti si též zaslouží Lexova transkripce egyptských jmen. Zásadou dřívějších Lexových překladů se u nás vžila transkripce, jaké používá většina významných světových egyptologů. Proto dosti překvapuje, že Lexa nyní používá někde transkripce jiné (na příklad ve Výboru z mladší literatury egyptské mluví o Echnatonovi, zde o Achnatonovi). Zarážející však je, používá-li nyní v jedné práci pro jedno jméno několika přepisů. Tak v I, 114, 193, 194 a II, 192 mluví o Mencevhotepovi, v I, 121 o Menevhotepovi, I, 129 o Mencevotepovi a v II, obr. 77 o Mentuhotepovi. Takových nedůsledností by se dalo najít více. Stejně neodůvodněné se zdá nazývat egyptského historika z období Ptolemaiovců Manehto (I, 114, 124, 148, 151, 158, 159, 161) nebo dokonce Menehto (I, 126), když je běžně znám pod řeckým jménem Manetho. V prvním díle, str. 95, uvádí Lexa několik titulů a slov koptských a jedno řecké. Domníváme se, že by taková slova měla být vždy též transkribována latinkou, protože jinak jsou, aspoň koptská slova, pro většinu čtenářů pouhou kuriositou. V knize se vyskytuje též řada tiskových chyb, zaviněných snad částečně i korekturou. Je to třeba v I, 162, kde se mluví o Antoniovi místo o Antiochovi, v I, 33 a 192 se mluví o chrámu v Kasr es-Ságy, kdežto v II, obr. 37 je toto místo nazýváno Kasr el-Saghy, I, 161 Archidaos místo Arrhidaios, a I, 175 Hypokrates místo Hippokrates. V I, 73 uvádí Lexa správné jméno Echnatonovy dcery Maketatony, kdežto v II, 196 a obr. 92 se mluví o Beketoně.

Odkazy I. dílu na obrázky II. dílu namnoze nesouhlasí. Tak v I, 33, pozn. 6 se odkazuje na obr. 155 místo na barevnou přílohu II; I, 43, pozn. 63, 64 a 65 odkazují na obr. 123, 122 a 45 místo na obr. 129, 128 a 46, str. 47, pozn. 85 na obr. 124 místo na obr. 130, str. 49, pozn. 5 na obr. 61 místo na obr. 62, str. 50, pozn. 9 na obr. 75 místo na obr. 76, str. 53, pozn. 1 na obr. 51 místo na obr. 54, str. 101, pozn. 51 na obr. 42 místo na obr. 45, pozn. 53 na téže straně na obr. 145 místo na obr. 151, str. 134, pozn. 41, 42 a 43 na obr. 88, 87 a 89 místo na obr. 89, 88 a 87. Pozn. 43 kromě toho odkazuje též na obr. 158, který v knize vůbec není. Nefertiti, která na něm má být vyobrazena, je však na barevné příloze I. ve druhém dílu proti str. 128, ačkoliv barevné přílohy II. a III. jsou zařazeny již dříve. Podobných chybných citací obrázků je v knize ještě několik.

Takové nedostatky ruší poněkud celkový dojem z této knihy, která je, stejně jako dřívější Lexovy práce, významným přínosem k poznání dějin a života starověkého Egypta a stane se jistě nejen vítanou pomůckou pro naše studenty a historiky, ale najde i oblibu u každého čtenáře, kterého poutá starověký život.

Zdeněk Zlatuška

Josef Klíma: **Zákony Chamurapiho**. Praha, ČSAV, 1954, str. 215 + 8 obrázkových příloh, cena Kčs 65,—.

Autor ve své publikaci podává první český tištěný překlad Chamurapiho zákoníku, doprovázený podrobným výkladem. V první části (Všeobecné poznámky k zákonodárnému dílu Chamurapiho, str. 11—44) pojednává autor o vzniku a uspořádání zákonů a probírá nejdůležitější literaturu a edice. Tato i jiná literatura je pak uvedena i na konci knihy v seznamu literatury. V druhé části podává autor překlad textu Chamurapiho zákoníku (str. 47—76). Proti dřívějšímu cyklostilovanému vydání téhož autora v Učebních textech vysokých škol (Praha, SNU, 1951) je toto tištěné vydání značně přepracováno a doplněno novými výsledky orientalistického badání. Ve třetí části (str. 79—200) autor vykládá Chamurapiho zákony v osmi kapitolách (Starobabylonská společnost v době Chamurapiho, str. 79—103; Manželství a rodina, str. 104—118; Vztahy majetkové, str. 119—130; Obchod a úvěr, str. 131—143; Vztahy smluvní, str. 144—164; Trestné činy a tresty, str. 165—185; Soudnictví, str. 186—195; Souhrnné ocenění zákonodárného díla Chamurapiho, str. 196—200). Při výkladu se autor neopírá jen o zákony Chamurapiho, ale přibírá na pomoc i jiné právní památky starého Orientu, starší i mladší, zachované pouze fragmentárně, avšak důležité pro výklad některých partií. Kniha je opatřena též vysvětlivkami, rejstříkem, chronologickou tabulkou a mapkou starověké Mesopotamie. Svou tematikou nejen pomůže historikům, ale upoutá i širší okruh čtenářů, jimž autor první české vydání zákonů Chamurapiho určil.

Zdeněk Zlatuška